
GÖRÜŞ - SURİYE'DE ÇÖZÜM UMUDU: ASTANA PLATFORMU

19.01.2017

Haberler, 18 Ocak 2017

Suriye'deki savaşta uzun zamandır beklenen ateşkes sağlandı ve taraflar geniş bir formatta müzakere masasına oturmayı kabul etti.

MAHİR NAKİP - Suriye'deki savaşta uzun zamandır beklenen ateşkes sağlandı ve taraflar geniş bir formatta müzakere masasına oturmayı kabul etti. Uzun süren kanlı savaşın son bulmasına yönelik çözüm yollarının tartışılması için, bu kez sadece doğrudan değil dolaylı yollarla da çatışmaya müdahil olan taraflar, Kazakistan'ın başkenti Astana'da bir araya gelmeye hazırlanıyor. Görüşmelerin adresinin neden Astana olduğu sorusunun cevabı ise kentin bölgesel ve küresel barış için bugüne kadar sunduğu olumlu katkılarda gizli.

Çözüme yönelik müzakereler

Suriye sorununa çözüm arayışları, esasen, üç yılı aşkın bir süredir devam ediyordu. Bu zaman zarfında gerek format ve tartışma platformları gerekse de katılımcılar değişiklik gösterdi. Kısaca isimlerine değinmek gerekirse Lozan toplantıları, Viyana yuvarlağı ve Cenevre formatı maalesef bu uzun savaşın nihayete ermesi için olumlu bir şekilde sonuçlanmadı.

Elbette bu duruma birçok farklı etkenin neden olduğu aşık; ancak masada son bulmayan, bitmeyen iç savaşın yarattığı tahribatın milyonlarca insana verdiği zarar düşünülürse durumun aciliyeti ve vahameti daha açık bir şekilde görülebilir. Rakamlar, kaynaklara göre çeşitlilik gösterse de genel bir tablo çizmek adına yaklaşık 600 bin kişinin iç savaş dolayısıyla öldüğü, 6 milyon Suriyelinin yurtdışına kaçtığı, 3 milyon kişinin ülke içinde yer değiştirdiği 200 bin kişinin de kayıp olduğu söylenebilir.

Tabii ki, istatistiğe dayalı veriler yaşanan dramı önemli ölçüde gözler önüne serse de insanların mağduriyetini, savaşın korkunç yüzünü ortaya koymakta eksik ve yetersiz kalıyor. Bu rakamların yanında hayatlarını erken yaşta kaybeden insanlar, evlatlarını yitiren acılı aileler, öksüz ve yetim kalan çocuklar, rakamlarla ölçülemeyecek tecrübeleri savaşta ediniyor. Suriye trajedisini anlamak için bir zamanların müreffeh Ortadoğu şehirlerine sahip ülkesinin fotoğraflarını güncel çekimler ile karşılaştırmak yeterli. Bugün Suriye'de, zengin dünya mirasına sahip şehirlerin yerle bir edildiği, harabe ve küle döndüğü bir tablo ile karşı karşıyayız. Geline nokta, sebeplerden ziyade savaşın bitmesi için bir çare aramak gerektiği, doğrudan ve dolaylı bütün tarafların hemfikir olduğu en önemli konu.

- Neden Astana?

Ocak ayı sonunda Astana'da yapılması planlanan ve merakla beklenen müzakerelere Suriye resmi

makamları, Suriye muhalefетinin temsilcileri, Rusya, Türkiye, İran, Suudi Arabistan ve Katar delegeleri katılacaklarını bildirdi. ABD, Çin Halk Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler ise Astana platformunu desteklediklerini dile getirdi. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, - iki ülke görüşmelerin garantörleri- Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ile yapmış olukları telefon görüşmesinde müzakerelerin Kazakistan topraklarında gerçekleşmesinden duydukları memnuniyeti ifade ettiler. Kazakistan lideri de, barış için gerekli platformu sunmaya ve bu tür görüşmeler için uygun koşulları sağlamaya hazır olduğunu söyledi.

Neden Astana sorusunun cevabına gelince, öncelikle Kazakistan'ın tarafsız ve barış yanlısı tutumunun öne çıktığını belirtmek gerekir. Kazakistan, uluslararası çatışmalarda taraf olmayı değil, arabulucu olmayı tercih eden ve bugüne kadar Suriye meselesi dahil, dünyanın birçok ülkesinin yaşadığı çatışmalara angaje olmayan, tarafsız kimliği ile biliniyor. Bu sebeple Astana, barış görüşmelerinde bir tesadüf değil. Astana bugüne kadar üstlendiği birçok arabuluculuk misyonunu başarıyla yerine getirdi.

Geçmişten örnek vermek gerekirse, Nursultan Nazarbayev'in mimarı olduğu Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CICA) çerçevesinde yapılan zirvelerde Pakistan ve Hindistan arasındaki yüksek tansiyon düşürülmüş taraflar AİGK sayesinde aynı masaya oturmuştu. Diğer taraftan her yıl Astana'da dünyadaki bütün dinlerin temsilcileri bir araya gelerek uluslararası sorunlara çözüm arar. Bu yıl, Astana'da gerçekleşen 'Dinler Buluşması'nda terör ve aşırıcılıkla mücadele konusu ele alındı; terörizmden mustarip olmayan ülkenin yok sayılacak kadar az olduğu dünyamızda bu soruna kayda değer çözüm önerileri Astana'dan geldi. Kazakistan, İran nükleer krizinin çözümünde de arabulucu taraflardan biri oldu.

- Türkiye-Rusya mutabakatında Kazakistan'ın rolü

Kazakistan'ın bölgesel ve küresel barışa sunduğu katkılara verilebilecek en güncel ve Türkiye'yi de yakından ilgilendiren bir diğer örnek ise Rus jetinin düşürülmesiyle ortaya çıkan Türk-Rus gerginliği sırasında yaşandı. Astana, iki ülke arasındaki sorunun en kritik döneminde devreye girerek ilişkilerin normalleştirilmesinde kilit rol oynadı. Ayrıca, Rusya-Ukrayna krizinde her fırsatta, Donbass sorununun çözümüne yönelik görüşmeler için diplomatik zemin organize etmeye hazır olduğunu belirtti.

Ancak burada altı çizilmesi gereken konu tüm bu girişimleri gerçekleştiren başkentin şimdilerde Suriye sorununun çözümü için ev sahipliği yapacak olması. Cenevre formatında gerçekleşen ve sonuç alınamayan görüşmelerin, Astana'da benzer bir kaderi paylaşmayacağı çeşitli uzmanlarca da dile getiriliyor. Halihazırda Suriye krizinin çözümüne ilişkin tüm ilgili tarafların kabul ettiği tek belgenin 'Astana Beyanı' olması, bu konudaki görüşlerin temel dayanağı.

İlk görüşmede çözüm beklentisi gerçekçi değil

Suriye'de ilan edilen ateşkes oldukça kritik bir çizgide ilerlerken, henüz tarih ve organizasyon konusu netlik kazanmasa da Astana görüşmeleri Suriye'de akan kanın durması için kilit önemde. Görüşmelerin temel hedefi Suriye resmi makamları ile Suriye muhalefетinin bir anlaşmaya varması. Bu son derece hassas ve kırılgan konuya diyalog kanalı oluşturan Astana'dan olumlu haberlerin gelmesi uluslararası kamuoyunu oldukça memnun edecek.

Astana görüşmeleri bu çatışmanın çözümünde önemli bir role sahip; ancak bu rol ne ilk ne de son olacağı benziyor. Çatışmanın çözümü uzun bir süreci de beraberinde getirebilir. İlk toplantıda bir

sonuca varılmasını beklemek sorunun derinliği düşünöldüğünde gerçekçi sayılmaz. Astana ile atılan ilk adım, kalıcı bir platform oluşturma gereğini de açığa çıkarabilir. Astana böyle bir senaryo için de hazırlıklarını sürdürüyor.

Astana, çetrefilli ve bir o kadar kırılgan olan Suriye meselesine çözüm arayacak ve müzakerelere ev sahipliği yapabilecek ender başkentlerden biri. Konunun zorluğu zaman zaman çıkan 'barış görüşmelerini boykot' haberlerinden de anlaşılıyor. Ancak müzakerelerin yeni bir formatta gerçekleşecek olması soruna bulunacak formölün Astana'dan çıkabileceği yönündeki görüşleri kuvvetlendiriyor.

Kaynak/Source: